

Wincenty Myszor

"Aphraates :
Unterweisungen/Aphrahat", [Bd. 5/2],
übersetzt und engl. von Peter Bruns,
Freiburg [etc.] 1991 : [recenzja]

Collectanea Theologica 62/4, 189

1992

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

traktatu *O modlitwie*, pióra W. Kani, Tarnów 1989 (nakładem własnym tłumacza!), J. Woźniak, *Problematyka modlitwy u Afrahata*, Tarnowskie Studia Teologiczne 8 (1981) 145—149, tenże, *Eucharystia w pismach Afrahata*, *Vox Patrum* 15 (1988) 679—687.

ks. Wincenty Myszor, Warszawa

Aphraates: Unterweisungen/Aphrahat. Aus dem Syr. übersetzt und eingeleitet von Peter BRUNS, Freiburg im Breis.—Basel—Wien—Barcelona—Rom—New York: Herder (Fontes Christiani, Bd 5/2), 1991; VI + (281) + 629 pp.

Tom 5/2 zawiera drugą część dzieła, które w pierwszej części ukazało się nieco wcześniej. Wydano tu rozprawy Afrahata począwszy do 11 do końca, do 22 w cyklu oraz 23 i List Georgiosa, biskupa Arabów. Tom ten zawiera indeksy do całości dzieła. W drugiej części swoich rozpraw Afrahat zwrócił uwagę na związki chrześcijaństwa z judaizmem i judeochrześcijaństwem. Stanowisko Afrahata jest oczywiście polemiczne, ale jednocześnie możemy w jego teologii znaleźć wiele elementów pochodzących właśnie z tradycji judeochrześcijańskiej. Pisma „perskiego mędrca” zawierają również wiele cennych informacji o życiu Kościoła w Persji. Afrahat polemizując ze zwyczajami judeochrześcijańskimi jednocześnie informuje o zwyczajach kościelnych w Persji. Wszystkie te elementy w wypowiedziach Afrahata tłumacz opatrzył komentarzem, choć zbyt skąpy jak na tak obcy tekst, tłumaczenie z języka syryjskiego. W teologii Afrahata głównym tematem była chrystologia. Najważniejszy pod tym względem traktat 17 na temat „Mesjasza, że był Synem Bożym” zawiera pierwotną, to jest zbliżoną do biblijnej chrystologię Imion, czyli tytułów Chrystusa. Na tym tle ujawnia także swoją antropologię, oczywiście różną od tej, którą znamy ze świata grecko-rzymskiego. Do chrystologii wraca także w innych traktatach. Tu jednak okazuje się indeks rzeczowy mniej pomocny. Hasła związane z chrystologią są rozproszone („Geburt Christi”, „Gesalbter”, „Messias”, „Incarnatio”, „Kreuz/Kreuzigung”, „Menschensohn”), a można było je usystematyzować. Afrahat przedstawił także kwestie bliżej związane z życiem chrześcijańskim, a więc zagadnienie obrzezania (traktat 11), świętowania Paschy (12), znaczenia szabatu (13), przepisów pokarmowych (15), kwestie małżeństwa i dziewictwa (18), ale także żydowskiego mesjanizmu (19) i na tym tle znaczenie historii zbawienia dla chrześcijan. Eschatologią zajął się Afrahat w traktacie ostatnim (22). Dla historii Kościoła najważniejszy wydaje się traktat 14 zatytułowany *Upomnienia (Über die Ermahnung)* datowany na rok 344. Zawiera on informacje o kłopotach Kościoła w Persji, a więc o obsadzie i wykonywaniu urzędów kościelnych, zagadnienie pokuty. Afrahat wykorzystał w tym traktacie postanowienia synodu biskupów w Seleucji-Ktezifoncie w roku 344. Wiele elementów tego traktatu jest niejasnych. Afrahat nie mówi zbyt szczegółowo na temat niektórych nadużyć w Kościele. Traktat 20 poświęcił Afrahat działalności charytatywnej mnichów syryjskich, a 21 prześladowaniu chrześcijan za Szapura. W ostatnim traktacie Afrahat przedstawił swoje dzieła, podając ich listę oraz informując o okolicznościach ich powstania (traktat 22, 25). Wydawca dzieł Afrahata umieścił na końcu ważne źródło dla poznania dzieł Afrahata, a zwłaszcza dla recepcji jego pism w późniejszym okresie, a mianowicie tłumaczenie listu Georgiosa, biskupa Arabów (+ 724) wysłanego do Mar Iszo, kapłana i mnicha. W pierwszym rozdziale tego listu autor zajmuje się Afrahatem i jego pismami. Indeksy: biblijny, imion i nazw oraz rzeczowy zamykają tę cenną publikację. Jest to drugie pełne tłumaczenie pism Afrahata na język niemiecki. Wytycza nową drogę do poznania pism i teologii tego ciekawego autora literatury syryjskiej.

ks. Wincenty Myszor, Warszawa